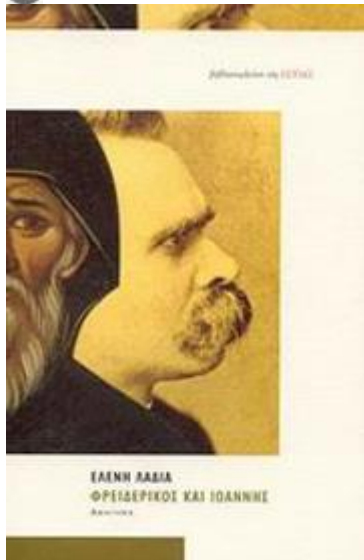

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ

31.10.2007

Συντάκτης: Τούλα Ρεπαπή

Εκδοτικός Οίκος: ΕΣΤΙΑΣ

Συγγραφέας: Ελένη Λαδιά

Κατηγορία

Ιστορία/Δοκίμιο/Μελέτη

ISBN

960-05-1081-4

Σελίδες

84

"Ουράνια Θεωρήματα"

Ή

Φιλεπίστροφα πάθη

Η Ελένη Λαδιά, σε μια εποχή «που όλα έχουν χαθεί», πλημμυρισμένη από ενοχές και απώλειες, διωγμένη, αφήνει τα πάντα πίσω της και σ' ένα νοικιασμένο, άδειο σπίτι εγκαθίσταται με μόνη συντροφιά τις άγνωστες ακόμη μικρορωγμές των τοίχων. Τις δικές της, τις ήξερε.

Μια μέρα, σ' ένα ράφι φτιαγμένο από πακέτα τσιγάρων, ακουμπά το «Τάδε έφη Ζαρατούστρα» του Φρειδερίκου Νίτσε. Τον διάλεξε για δύο λόγους. Αυτός δεν ήθελε μαθητές και της ίδιας της άρεσε να φεύγει. Στις σελίδες του ζητά καταφύγιο και διέξοδο στην σκέψη της μεγάλης απώλειας και όταν ανακαλύπτει πως έχει ήδη ζήσει την πιο μεγάλη στιγμή στη ζωή της, αντικρίζει τα πάντα περιφρονώντας την ασημαντότητα τους.

Όλα παίζονται σε μια καθοριστική στιγμή. Αυτό συνειδητοποιούσε και συμφωνούσε με τον Νίτσε, που αναιρούσε όσα της είχε πει, σαν η αντίφαση του να ήταν μια άλλη προσέγγιση για να ολοκληρωθεί το σύνολο. Άλλωστε, όσες περισσότερες φορές ανεβοκατέβεις στον Άδη τόσο πιο πολύ μειώνεις την απόσταση και καταλήγεις πως τα δύο είναι το ένα και το αυτό.

Η ηρωίδα βρίσκει την μοναξιά εξίσου επικίνδυνη με την ελευθερία, την πίστη ή την υποταγή και φοβάται μην γίνει πλάνη και την μεταρέψει σε ασκητή. Φόβος που της γεννιέται από τον ίδιο το Νίτσε, που σαν ακροβάτης υπερπήδησε τον εαυτόν του, κινδυνεύοντας η άβυσσος να καταπιεί το Νου του. Όπως και έγινε. Αυτήν την υπέρβαση θέλει και η συγγραφέας. Να τα αναγνωρίσει όλα, να τα αμφισβητήσει, να αναιρέσει την βάση και την ουσία τους, κάνοντας ένα βήμα μπρος και δέκα πίσω.

Κάπου φωνάζει και η ίδια πως «ο Θεός πέθανε». Ίσως θέλοντας να τον κατηγορήσει γιατί δεν την προστατέψα από την μεγάλη απώλεια. Και όταν όλα έχουν χαθεί με ποίον άλλον να συνομιλήσεις εκτός από αυτόν που μίλησε για τον Θεό;

Δέχεται το πεπρωμένο. Την ειμαρμένη. Την αιώνια επιστροφή των Προσωκρατικών ή την κυκλική κίνηση του Εμπεδοκλή, την ανελέητη διαδοχή, όπως οι κυκλικοί τοίχοι που είναι καμωμένοι από ευθείες, σαν το παράδοξο του Ζήνωνος για το βέλος που παραμένει ακίνητο κατά την διάρκεια της κίνησης του.

Όταν πλέον αρχίζει το σώμα της να αντιδρά αναζητώντας τη ζωή, τότε συναντά την ταύτιση του Νίτσε με την συμπαντική αντίληψη των Προσωκρατικών. Και αποχαιρετώντας τον Νίτσε, επιδιώκει την «Αιώνια Επιστροφή» πλημμυρισμένη από χαρά και ευφορία, διότι αξίζει το αποτέλεσμα της αγάπης στο πεπρωμένο.

Και τότε ο Ιωάννης ο Συναίτης της Κλίμακος γίνεται το στήριγμά της για την επιστροφή. Και ερωτά «πως να μείνω στο βουνό με τον Φρειδερίκο, όταν δεν έχω κανέναν σκοπό;» «Πως να μείνω κοντά στον Ιωάννη ακολουθώντας την κλίμακα που οδηγεί στον Θεό, όταν δεν πιστεύω;» Έτσι φέρνει σε αντιδιαστολή τους δύο. Απορρίπτει και την παρουσία του «Γέροντα» εξομολογητή. Αναιρεί όμως και τον εαυτόν της, βρίσκοντας δικαιολογίες για την επιστροφή της στον κόσμο. Έτσι με μία επίσκεψη στο Ναό της Δήμητρας, συμβιβάζεται αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα των Θεών για μια προσευχή στο Σύμπαν από την ανθρωπότητα, δεν αναγνωρίζει όμως και την ύπαρξη τους.

Το πένθος την είχε οδηγήσει στον Φρειδερίκο και τον Ιωάννη. Διάλεξε τον Νίτσε γιατί πρέσβευε πως ο Θεός πέθανε και έψαχνε στα βουνά να βρει τον Υπεράνθρωπο, ενώ ο Ιωάννης ο Συναίτης πίστευε πως ο Θεός υπάρχει και πήγε στα βουνά για να ζήσει μόνο μαζί του. Συνομιλεί μαζί τους, μάχεται τον εαυτόν της χωρίς έλεος και χωρίς να καταλήγει σε κανένα συμπέρασμα. Τελικά, ομολογεί πως όλες οι σκέψεις της ήταν ένα σαθρό αποτέλεσμα μιας ρευστής διάθεσης, κατεβαίνει από τα όρη, τους βάζει στο ράφι, επιστρέφει στην καθημερινότητα και γίνεται ένα κομμάτι της ανθρωπότητας.

Ένας υπόγειος πόνος διατρέχει τις σελίδες, που τον έχω συναντήσει σε πολλά βιβλία της Ελένης Λαδιάς και μου είναι πλέον γνωστός. Αυτό το θολό και αιώνιο που βγαίνει μεταφέροντας τον αναγνώστη στο βάθος της ανθρώπινης ψυχής, με αποτέλεσμα να μη ξέρεις αν συνομιλεί με την «απώλεια», τον Νίτσε, τον Ιωάννη, τον Θεό, ή τον εαυτό της. Με χρήση γλώσσας κεκοσμημένη με σπάνιες λέξεις, τόσο όμορφη και τόσο κομψότατα θλιμμένη σαν επιτάφιος, θρηνεί με αξιοπρέπεια τη μεγάλη απώλεια που δακρύζεις γιατί δεν μπορεί να κλάψει η ίδια. Όταν καταφέρει στο τέλος να ξεσπάσει σε δάκρυα γεννά έναν άλλον εαυτό και δυνατή επιστρέφει στον κόσμο.

Ό,τι δεν μας σκοτώνει μας κάνει πιο δυνατούς.